

Kotu Okuma ve Nedenleri

Özet

Okuma; yazili simgeleri anlamlandırma, kavrama ve yorumlama eylemidir. Kuskusuz, metinden anlam çıkarma ve düşünceleri anlayıp yorumlama bu eylemi yapan kişinin zihin, hayal ve fiziki özelliklerine göre oluşmaktadır. Okumanın gerçek amacı, anlamlı doğru ve çabuk kavramaktır. Okudugunu anlama aynı zamanda anadilin etkin ve ustalıkla kullanılmasına bağlıdır. Okumada karşılaşılan güçlükler; metnin kurallarına uygun ve doğru okunmasını, metnin uygun hızda okunmasını, anlam çıkararak yorumlanmasını, okumadan zevk alma gibi alanları olumsuz etkilemektedir.

Kötü okumanın birçok sebebi vardır. Bu sebepler kişinin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik çevre, kültür düzeyi, ana dili becerileri, zihinsel, fiziksel ve psikolojik gelişmişlik durumu, okuma eylemini gerçekleştirdiği ortam gibi birçok kavramla ilgilidir. Okumanın fiziksel ve zihinsel unsurları ile ilgili yetersizlikler ve eğitimsizlik kötü okumanın temelini oluşturmaktadır. Bu yazıda kötü okumaya sebep olan durumlar üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: okuma, kötü okuma, Türkçe öğretimi

BAD READING AND ITS REASONS

Abstract*

Reading is an action of not only giving meaning to the written symbols but also comprehending and commenting. The action of giving meaning to the texts, understanding the ideas and commenting on them certainly is related to the intelligence, imagination and physical characteristics of an individual. The main purpose of reading is to understand the meaning correctly and quickly. Reading comprehension involves the efficient and skillful usage of the mother tongue. The difficulties in reading comprehension have a negative effect on the areas such as reading the text correctly by using convenient rules, reading the text in appropriate speed, interpreting by understanding the meaning and enjoying reading.

Bad reading may arise from several sources. These reasons are concerned many concepts such as the socio-economic environment; cultural level; mother tongue abilities; the mental, physical and psychological development condition of an individual and the environment that the reading is materialized. The shortcomings regarding the physical and mental components of reading and lack of education form the basis of the bad reading. In this article the conditions that lead to bad reading are considered.

Keywords: reading, bad reading, Turkish teaching

Giris

Okumanın değişik yönleri dikkate alınarak birçok kimse tarafından değişik tanımlamalar yapılmıştır. Bu tanımlamaların farklılık göstermesinin sebebi okuma eyleminin gözle görülmeyen zihinsel bir süreç olmasıdır. Bütün bu tanımları bünyesinde barındıran en doğru ve kısa olarak okuma; yazili simgeleri anlamlandırma, kavrama ve yorumlama eylemidir (Avcioglu 2000:10). Kuskusuz, metinden anlam çıkarma ve düşünceleri anlayıp yorumlama bu eylemi yapan kişinin zihin, hayal ve fiziki özelliklerine göre oluşmaktadır.

Okumanın gerçek amacı, anlamlı doğru ve çabuk kavramaktır. Okudugunu anlama aynı zamanda anadilin etkin ve ustalıkla kullanılmasına bağlıdır. Okuma yazma becerisi üstüne bir okuma alışkanlığının kurulabilmesinin en önemli koşulu, temeli sağlam bir anadili öğretimidir. Harris ve Spay (Aktaran: Akçamete 1989:736) okumada karşılaşılan güçlüklerin diğer bir ifade ile kötü okumanın;

- Temel becerilerin kazandırılmasında,
- Metnin kurallarına uygun ve doğru okunmasında,
- Metnin uygun hızda okunmasında,
- Anlam çıkararak yorumlanmasında
- Okumadan zevk duyma gibi alanlarda yoğunlaştığını belirtmektedir.

Bu alanlarda karşılaştığımız kötü okumanın birçok sebebi vardır. Bu sebepler kişinin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik çevre, kültür düzeyi, ana dili becerileri, zihinsel, fiziksel ve psikolojik gelişmişlik durumu, okuma eylemini gerçekleştirdiği ortam gibi birçok kavramla ilgilidir. Okumanın fiziksel ve zihinsel unsurları ile

ilgili yetersizlikler ve egitimsizlik kötü okumanın temelini oluşturmaktadır. Aşağıda kötü okumaya sebep olan durumlardan bazıları ele alınmıştır.

1. Amaçsızlık

İnsan olarak davranışlarımızın çoğu bir amaca yöneliktir. Her insanın hayatında amaçları vardır. İşte bu amaçlar da insanların o konudaki motivasyonunu sağlar. Okuma da böyledir. Okumamızda bir amacımız olursa okuma süreci sağlıklı olur. İse başlamamızı, sürdürmemizi ve sonuna getirmemizi sağlayan amaçtır. Okurken sahip olmamız gereken ilk amaç, metnin konusunu, ana fikrini ve bu ana fikir etrafında geliştirilen yardımcı fikirleri kavramaktır. Eğer bunu amaç edinmezsek, sadece kelimeleri okuyan pasif ve verimsiz bir okuyucu oluruz. Blaha ve Bennett (1993) okumada amaç/amaçlara sahip olmanın değişik avantajları olduğunu söylemektedir. Bu avantajlar;

“Amaç okumayı kolaylaştırır, dikkatimizi okuduğumuz şeye yöneltmemizi sağlar, konsantrasyonumuzu yükseltir. Okuma işi daha zevkli hale gelir. Dikkatimizi önemli olan şeylere verip önemsiz şeyleri atlayabilmemizi sağlar. Okurken nasıl bir tutum takınacağımıza karar verebilmemizi sağlar yani esnek okumayı nasıl yapacağımızı belirler.”

Fender (1998) okuyucunun amacını belirleyebilmesi için kendisine sorabileceği soruları şu şekilde sıralamaktadır;

“Bunu niçin okuyorum?”

bir test için.

hosuma gittiği için.

ana fikirlerini kavramak için.

daha sonra tartışmak için.

genel bir fikir edinmek için.

“Nihai amacım nedir?”

ustalasmak.

kavramı anlamak.

olay örgüsünü/karakterleri anlamak.

“Benden neyi hatırlamam bekleniyor?”

ayrıntılar.

yazarın ruh hali, düşüncesi, niyeti.

olayların sürekliliği.

neden/sonuç.

iliskiler.

Bu sorular ve verilecek cevaplardan yola çıkarak okuyucu amacını ve bu amaca uygun okuma stratejisini belirleyebilir. Bu da verimli ve sağlıklı okumayı sağlamaktadır.

2. Okuma Hızının Uygun Olmaması

İyi bir okuyucu karsılastığı güçlüklerin değişikliğine göre ve okumanın amacına göre okumasının hızını düzenleyendir. Bir başka deyişle esnek okuma yapabildir. Bu konuda yapılan çalışmalar, bireyin düşünceleri özümleyebilme hızından daha hızlı okuma çabalarının gereksiz olduğunu bireysel ayrılıkların okuma hızı ile anlamayı etkilediğini, okuma hızında esnekliğin ön planda olması gerektiğini ortaya koymaktadır (Akçamete 1989:738). Okuma hızının uygun olarak ayarlanması yani esnek okuma, okuma amacına ve okunan metne göre ayarlamadır. Esnek bir şekilde okuyabilmek için, okuyacağımız metinden ne elde etmek istediğimizi ve nasıl elde edeceğimizi bilmemiz gerekir.

Okuma tekniğimizi ve hızımızı saptamada nasıl okuyacağımızı etkileyen faktörler vardır. Bunların birincisi okumadaki amacın tespitidir. Metni nasıl okuyacağımızı etkileyen diğer bir faktör de zamandır. Bir metni ne kadar dikkatli okumamız gerekirse gereksin, eğer buna yetecek zamanımız yoksa bir kısmına veya bastan sonra göz atmak zorunda kalırız. Fiziksel durumumuz da nasıl okuyacağımızı etkileyen önemli bir faktördür. Örneğin hasta olduğumuzda bir metne bütün dikkatimizi vermeye takat bulamayip genel düşünceyi anlamak için göz atarız. Okuma hızımızın nasıl olacağını etkileyen diğer bir etken de okuyucunun ilgi alanlarıdır. Okuma hızı ve tekniğinin nasıl olacağını etkileyen önemli bir etken de metnin kendisidir. Okuma sürecinde metnin oynadığı rolü anlamazsak, esnek bir şekilde okuyamayız. Amacımızı çok iyi saptamış ve yöntemimizi buna göre seçmiş olabiliriz ama okuyacağımız metin bu yöntem ve okuma hızına uygun değilse hepsi boşunadır (Blaha ve Bennett 1993:167-168).

3. İyi Görememe

Okumanin yapilmis bulunan bütün tanımlarında göz kavrami geçmektedir. Okumanin temelinde görme, algilama ve kavrama bulunmaktadır. Buradan da anlasilacagi gibi okumanin ilk basamagi görmedir. Okuma sürecinde diger duyularin yani sıra göz önemli bir rol oynamaktadır. Hizli okuma, okudugunu algilama, anlama, okuma düzeyi bir bakima gözün hareketlerine baglidir. Daha çabuk ve daha iyi okumak için beyin ile gözün uyum içersinde çalışması gerekmektedir (Akçamete 1989:737). Okuma sürecinin tamamlanmasında bu derece öneme sahip gözlerin öncelikle saglikli olması gerekir. Okuma sirasında gözü korumak için bir takım tedbirler alınabilir; bunlar okumak için gün isigini tercih etmek, gözü yoran isikten uzak durmak, okunacak metne gözü alistirmek için okumadan önce okunacak metin üzerinde göz gezdirmek, hizli okumak için tempoyu birden bire artirmak yerine bu hizi belli bir süreye (bir haftalik, bir aylık vb) yaymak gibi önlemlerdir (Aktas ve Gündüz 2001:25).

4. Yanlis Göz Hareketleri

Göz hareketleri ile okuma arasında dogrudan bir ilişki bulunmaktadır. Göz okuma sirasında satir üzerinde ilerlerken siçrama ve duraklama hareketleri yapar. Daha sonra tekrar saptama yapmak için tekrar siçrar ve durur. Okuma esnasında bu hareketler sürüp gider. Satir sonuna geldiginde göz öbür satirin basına düz ve kesintisiz olarak döner. Göz durma sirasında aktif görme alanına giren kelime ya da söz gruplarının görüntüsü beyne gönderir. Iyi bir okuyucunun satir üzerindeki siçrama ve duraklama hareketleri ile tespit ettigi görme alanları birbirlerinin içine girmez. Bu da okuma hizini artırir. Bir satir üzerinde ne kadar az siçrama gerçekleşirse okuma hizi o denli hizli olur, göz de o kadar az yorulur. Yanlis göz hareketlerinden birisi de geri dönme hareketleridir. Geri dönüş hareketleri ister istemez olabilmektedir. Önemli olan bunun sayisini en aza indirebilmektir. Göz göremedigi daha dogrusu beyin tarafından algılanmayan kislara tekrar dönüp tekrar okur. Gerileyici bu göz hareketi hem okuma ritmini bozar hem de anlamayi zorlastirir. Böyle anlasilmayan durumlarda okumaya devam etmek daha uygundur. Sonra gelen bölümler anlasilmayan kislmin bir açıklaması olabilir.

Kisacasi satirlarda durusları çok olmayan, genis bir tanima alanı (aktif görme alanı) olan, az sayıda geriye dönüş hareketi yapan kisiler daha iyi okuma islemi yapmaktadırlar denilebilir (Akçamete 1989:737).

5. Okurken Kelimeleri Telaffuz Etmek

Sessiz okurken kelimeleri seslendirerek, dudakları kipirdatarak ya da içinden seslendirerek okumak hem okuma hizini düşürür hem de anlamayi olumsuz yönde etkiler. Okurken zihinsel seslendirme sessiz okuma becerisini geliştirememis kisilerde gözükür. (Bazi durumlarda bu tür okumanin gerekli olabilir, sessiz okuma yapilirken içten sesli okuma veya dudakların kipirdatılması okumada verimsizlige yol açmaktadır.) Bu alışkanlıktan kurtulmak için Fender (1998) şu tavsiyelerde bulunmaktadır;

1. Kelimeleri sesli biçimde tekrarlamak ya da içinizden sesli okumamak yerine daha hizli okumaya çalışın.
2. Tek tek kelimeler yerine blok blok ya da sözcük gruplarını okuyun.
3. Fisilti ile okuyorsanız, dudaklarınızın arasında kursunkalem koyun.

6. Kelime Kelime Okumak

Bilindiği gibi göz siçrayarak okumaktadır. Gözün satir üzerindeki siçramalardan sonraki duraksamalarda aktif görme alanı içindeki bölümün fotografını çekip beynin okuma ile ilgili merkezlerine gönderdiğini, beynin de gözün göndermiş olduğu bu fotoğrafları birlestirip algıladığını, kavradığını ve okumanin böylece gerçekleştiğini daha önceki bölümlerde açıklamistik. Iste göz her siçrama/duraklama sirasında belli bir enerji harcamaktadır. Bir satir üzerinde göz ne kadar siçrama/duraklama hareketi yaparsa okuma da o kadar ağır olmakta ve göz o kadar çok yorulmaktadır. Kelime kelime okumadan daha kötü okuma ise heceleyerek okumadır. Göz daha fazla anlamlı söz grubunun fotografını alıp beyne gönderebildiği halde hece hece veya kelime kelime duraklayıp okuması okumayı olumsuz yönde etkilemektedir. Kelime kelime veya heceleyerek okuyan birisinin beyninde daha çok işlem olmaktadır.

Beyin anlama islemini yaparken kelimeyi harf yahut hece olarak değil, anlami önceden belirlenmiş bir şekil olarak algılamaktadır. Hece hece veya kelime kelime okundugunda ise heceler ve kelimeler teker teker anlamlandırılacağından, beynin anlama islemi yavaşlamakta; sonuçta bilinçsizce yapılan geri dönüşlerden dolayı hem gereksiz zaman kaybı olmakta hem de yazıdan alınması gereken zevk azalmaktadır (Aktas ve Gündüz 2001:24-25). Beynin algilama hizi gözün okuma hizından çok daha fazladır. Önemli olan gözün okuma hizi ile beynin algilama hizi arasındaki bu koordinasyonsuzluğu giderebilmektir.

7. Konsantre Olamama

İnsan zihni okuma esnasında zaman zaman konu ile ilgili olmayan bir takım sorunlara takılarak metinden uzaklaşmaktadır. Dikkatin konu üzerinde yogunlastirılması bir takım çalışmalarla geliştirilen bir alışkanlıktır

(Aktas ve Gündüz 2001:25-27). Yogunlasma güçlüğü psikolojik, ekonomik, zihinsel ve saglik problemi nedeniyle görülebilir. Daha çok duygusal problem yasayan kisilerde görülür. Asiri heyecan yasayan birisi, olmayan bir kelimeyi varmis gibi okuyabilir ya da kelimeye dogru baslayip onu yanlis bitirebilir. Benzeri durumlar, sikilgan yapidaki kisilerde de görülebilir.

Kimi okuyucular, okuma istegi duymalarına ragmen, bilinçli okuyucu olmadiklarindan yahut kendilerini metne tam veremediklerinden ellerine aldiklari kitabın birkaç sayfasini okuduktan sonra okumayi biraktiktedirler, kimileri ise okumaya istekli olmalarına ragmen konuyla ilgili olmayan hayallere ya da iç konusmalara dalmakta, bir süre sonra da okumaktan uzaklasmaktadırlar.

8. Güvensizlik

Okumadaki güvensizlik, insanın okunacak metinden okudugu zaman amaçlarına göre yeterince faydalanamayacağı endisesinden kaynaklanmaktadır. Bu güvensizliği ortadan kaldırmak için Fender (1998) şu tavsiyelerde bulunuyor;

1. Kendinizi yavas ya da kötü okuyucu olarak düşünmekten vazgeçin.
2. İlerlemeyi deneyebileceğiniz pek çok yeni yol olduğunu bilin ve kendinizi buna inandırın.
3. Kendinize karşı sabırlı olun.
4. Okumayı doğal bir alışkanlık haline getirin.
5. Kendinizi pratik yaptıkça okumanın daha kolay ve eğlenceli olacağına inandırın.
6. Okumaya başlamadan önce konu hakkındaki eski bilgilerinizle beyin fırtınası yapın.
7. Metni okuyarak önemli bilgiler edineceğinizi bilin.

Bu tavsiyelerden de anlaşıldığı gibi güvensizlik, kişinin psikolojik olarak kendisini okuma eylemine hazırlaması ile ortadan kaldırılabilir. Her iste olduğu gibi okumada da insanın kendisine olan güvensizliği okumada olumsuz rol oynamaktadır.

9. Oturma Biçimi

Okuma için uygun oturma biçimi, okuma mesafesi ve görüş açısının sağlıklı olarak ayarlanması için dik oturustur. Okurken dik vaziyette durmaya dikkat edilmelidir. Yatarak, uzanarak veya masada çok eğik bir vaziyette okumak okuma eyleminden istenilen verimin alınmasını engellemektedir. Bu gibi durumlarda okuma göz ve metin arasındaki uygun mesafe ve açı bozulmaktadır. Uzanarak okumanın bir diğer sakıncasını da Günes (1997) bunun uykuya bir davetiye olarak vurgulamaktadır.

10. Kâgidin Kalitesi

Okumanın göze zarar vermemesi ve yazının kolay okunabilmesi için kâgidin kaliteli olması gerekmektedir. Okuma metinlerinde kullanılan kâğıt, mürekkebi dağıtmamalı, ön sayfadaki resim ve yazıları arka sayfaya geçirmemelidir.

Yapılan araştırmalar, kâğıt ile yazı arasında renk karsitliği ne ölçüde belirliyse yazının o denli iyi seçildiğini göstermiştir. En karsit renkler siyah ve beyaz olduğuna göre, gözün en iyi seçtiği yazı da, beyaz üzerine siyah mürekkeple basılmış yazı olmalıdır (Gögüs 1978:157). Kâğıt beyaz ve fazla parlak olmamalıdır (Brooks 1936) Etkili okuma için sonuç olarak kâğıt kalitesi ile ilgili söyleyeceğimiz husus, kâgidin kaliteli ve isigi yansıtmayan nitelikte olmasıdır. Parlak kâğıtlar isigi yansıttığı için gözü yorar. Donuk ak kâğıt yazıyı seçme kolaylığı verir.

11. Punto Büyüklükleri

Etkili okumaya etki eden bir diğer faktör de punto büyüklükleridir. Okuyucunun yaşına göre punto büyüklüğüne dikkat edilmesi gerekmektedir. Göz, duyu organları içinde gelişmesi en uzun süren bir organdır. Göz gelişmesini 12 yaşına kadar sürdürür. Bu nedenle, göz yetiskinlere özgü olan 10 puntoluk yazıları, ancak 12 yaşından sonra rahatlıkla okumaktadır (Binbasioglu 1993:18-19) Yazıların puntolarının okumadaki yaş düzeylerine göre okumadaki etkileri bir çok bilimsel araştırma ile ortaya konulmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı da 16 Haziran 1993'te 21609 sayılı Resmi Gazete'de Eğitim Araçları Yönetmeliği'nin 10. maddesinde basılı kitap ve dergilerde kullanılacak harf ve punto büyüklüklerini şöyle saptamıştır; 1.sınıf 24, 2.sınıf 18, 3.sınıf 14, 4.sınıf 12, 5.sınıf 11 ve daha üst öğretim basamaklarında 10 punto.

12. Satır Uzunlukları

Okumanın etkili ve sağlıklı yapılmasında etkili olan diğer bir etken de satırların uzunluğudur. Uzun satırlar, gözün sıçrama hareketleri ve duraklama noktalarının karışmasına neden olur. Bu da okumayı ve dolayısıyla da anlamayı zorlaştırır. Bu durum satır üzerinde gözün daha fazla sıçramasını gerektirir ve gözü yorar. Araştırmalara göre en uygun satır uzunluğu, 6,5-9 cm arasında olduğu ortaya konmuştur (Binbasioglu 1993:19). Satır uzunlukları da yaş düzeylerine göre okumayı olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Çocuklar için en uzun satır uzunluğu 9.cm (Brooks 1936:19) iken yetiskinler için bu uzunluk 12 cm'ye kadar çıkabilmektedir.

Göz sütun halinde oluşturulmuş metinleri daha hızlı algılamakta ve okuyabilmektedir. Satırların uzun olması göze daha çok enerji harcatmakta bu sebeple de okumayı olumsuz yönde etkilemektedir.

13. Okuma Mekânı

Okumadan gerekli verimin alınabilmesi için sessiz bir ortamda okumanın yapılması gerekmektedir. Özellikle de çok çabuk dikkati dağıtan, bir gözü oyunda (Günes 1997:58) olan çocukların okuması için olabildiğince sessiz ve gürültüsüz ortam sağlanmalıdır. Ayrıca dikkatin toplanabilmesi ve okunan metin üzerinde yoğunlaşabilmesi için sessiz ortam gereklidir.

İnsanın okumadaki amacı metni anlamaktır. Anlamak için de onun üzerinde yoğunlaşmak gerekmektedir. İste uygun olmayan, gürültülü ortamlarda, yatak ve koltuk gibi insani rehavete götürecek ortamlarda okumak insanın anlamasını olumsuz yönde etkilemektedir. Havasız, basık, karanlık, çok sıcak/soguk vb. ortamlar okuma kalitesini düşürür, anlamayı güçleştirir.

14. Okuma Zamanı

Okuma zamanının kötü seçilmesi okumayı kötü yönde etkilemektedir. İnsanın yorgun, uykusuz vaziyette yaptığı okuma faaliyetleri okumadaki verimi düşürür. Okumadan ancak, insanın dinlenmiş, rahatlamış, zinde olduğu zamanda yapıldığı zaman istenilen verim elde edilebilir.

Okuma onun için ayrılan özel zaman dilimlerinde yapıldığı zaman olursa daha etkili ve sağlıklı olabilir. Gündelik uğraşlar arasına sıkıştırılmış zaman dilimlerinde yapılan okumadan istenilen verim alınamayabilir. Okuma da yapılması gereken bir iş gibi düşünülüp okumaya gereken önem verilerek okuma zamanları ona göre ayarlanmalıdır.

15. Isık

İyi bir aydınlatma okumayı kolaylaştırmakta ve okuyucuların gözlerini korumaktadır. Okuma işlemi bilindiği gibi gözler için büyük bir enerji harcatmaktadır, bir de uygun olmayan bir ortamda okundığında gözler çok daha çabuk yorulmaktadır. Gözler için en uygun ışık, doğal ışık olan gündüz ışığıdır. Eğer okuma işlemi gece yapılıyorsa aydınlatmaya dikkat edilmesi gerekmektedir. Kötü aydınlatma okumanın da kötü olmasına etki etmektedir. Günes'e göre (1997) en uygun aydınlatma, çalışma masasında bulunan sadece çalışmak için kullanılan aydınlatmadır. Işık kaynağının sol omuz üzerinden gelmesi ve ışık demetinin okunan materyalin üzerine yönelmesinde yarar bulunmaktadır. Işık metrekaresine 25 Watt olarak hesaplanarak kullanılmalıdır.

16. Kelime Hazinesi

Anlamayı dolayısı ile de okumayı güçleştiren sebeplerden birisi de kelime hazinesi bakımından okuyucunun zayıf olmasıdır. Okumanın asıl amacı anlamlı kavramaktır. Anlamlı kavramak için de kelime tanıma ve ayırt etme becerisini kazanmış olmak gerekir bir başka deyişle kelime hazinesinin geniş olması gerekir. Okuyucu okuduğu metinde çok fazla anlamını bilmediği kelimeyle karşılaşsın ana fikre ulaşamaz. Bir okuyucunun, bu gün kullandığı kelime hazinesinde bulunmayan kelimelerin olduğu metinleri okurken güçlük çekmesi kaçınılmazdır. Çünkü kişinin kelime hazinesinin fakirliği anlamayı ve okuma hızını olumsuz yönde etkilemektedir. Bizim için asına olmadığımız, hiç rastlamadığımız kelimeleri içeren metinlerde iyi bir okuma hızına ulaşma imkânımız yoktur. Bu nedenle iyi kavramak ve okuma amacımıza göre hızlı okumak için geniş bir kelime hazinesine sahip olmamız gerekmektedir (Richaude vd. 1990:113–114). Kelime hazinesinin zayıflığı anlamayı olumsuz yönde etkilediği için okumadan zevk almamızı da engellemekte ve motivasyonumuzu bozmaktadır. Okumadan istenilen seviyede fayda sağlanması için kişinin kelime hazinesinin geliştirilip zenginleştirilmesine önem verilmelidir.

Sonuç

Okumada maksat metnin doğru anlaşılması ve kavranmasıdır. Metnin doğru algılanıp, anlaşılmasını etkileyen birçok faktör vardır. Okumanın fiziksel ve zihinsel unsurları ile ilgili yetersizlikler ve eğitimsizlik kötü okumanın temelini oluşturmaktadır. Eğitim sürecinde öğretmenler bu faktörlerin bilincinde olmalı ve okuma eğitimini buna göre yapılandırmalıdır. Önceleri okumayı öğrenen insanlar sonraları öğrenmek için okurlar ve bu etkinlik hayatları boyu devam eder. Öğrenmenin sınırlarını genişletmek için öncelikli olarak sağlıklı okumanın önündeki bariyerler kaldırılmalıdır. Bireylere kötü okumaya neden olan faktörler ve bunları ortadan kaldırma yolları öğretilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akçamete, G. (1989) Üniversite Öğrencilerinin Okumalarının Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 22(2), 735-754.
- Aktas, S. ve Gündüz, O. (2001) Yazılı ve Sözlü Anlatım, Ankara: Akçağ Yayınları
- Avcıoğlu, H. (2000) İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuma Becerilerinin Değerlendirilmesi, Eğitim ve

Bilim, 25(115), 10-17.

Binbasioglu, C. (1993) Okumanin Mekanizmasi ve Okuma Aracinin Bazi Nitelikleri, Çağdas Egitim, 18(193), 15-20.

Blahu, B. A. ve Bennett, J.M. (1993) Yeni Okuma Teknikleri, (Çev. Dogan Sahiner), Istanbul: Rota Yayinlari

Fender, G. (1998) Öğrenmenin ABC'si, (Çev. Osman Akinhay), Istanbul: Sistem Yayinlari

Gögüs, B. (1978) Orta Dereceli Okullarimizda Türkçe ve Yazin Egitimi, Ankara: Gül Matbaasi

Günes, F. (1997) Okuma-Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi, Ankara: Ocak Yayinlari

Richaude F.(1990) Çok Hizli Okuma Teknikleri, (Çev: A. Sarp), Ankara: Nil Yayinlari

Brooks, T. D. (1936) Okumanin Tatbik Edilmis Psikolojisi, (Çev. Rahmi I. Kolçak), Istanbul: Sirketi Mürettebiye Basimevi

-----
*Yard.Doç.Dr. Cevdet YILMAZ'a Abstract'in hazirlanisinde gösterdigi ilgi ve yardimlarini için tesekkür ederim.

Yard.Doç.Dr. Mehmet KURUDAYIOGLU

Onsekiz Mart Üniversitesi, Egitim Fakültesi, Çanakkale / TÜRKİYE

Kaynak Site: Ismail KIRBAS ile Web Sitesi Tasarimi <http://www.kirbas.com>

Belge Adresi: www.kirbas.com/index.php?id=484